

Hr Erkki Keldo

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie 31.12.2025 nr 2-1/4368-1

Meie 02.02.2026 nr 0202/2026

Töövaidluse lahendamise seaduse väljatöötamiskavatsusest

Edastasite Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile (EVEA) arvamuse avaldamiseks töövaidluse lahendamise seaduse väljatöötamiskavatsuse (VTK). Täname võimaluse eest arvamust avaldada. **EVEA ei toeta VTK-s toodud töötajate võimalust pöörduda tööõnnetuste, kutsehaiguste ja ka tööst põhjustatud haiguste korral kahjuhüvitise nõuetega töövaidluskomisjoni (TVK), et tagada kiirem, lihtsam ja efektiivsem viis tervisekahjust tuleneva hüvitise nõuetega seotud vaidluste lahendamiseks ja tagada seeläbi töötajale kiire ja õiglane kahju hüvitamine.** Alljärgnevalt selgitame, miks meie hinnangul ei ole TVK-s võimalik tagada töötajate tervise kahjustamisest tuleneva kahju hüvitamise nõuete tõhus menetlemine.

TVK menetleb kehtiva regulatsiooni kohaselt tööst põhjustatud haigustega seotud tervisekahju hüvitamise nõudeid. **Sellest ei saa aga teha järeldust, et on põhjendatud ja otstarbekas laiendada TVK pädevust ka tööõnnetuste ning kutsehaiguste tagajärjel tekkinud tervisekahjustusega seotud vaidluste lahendamisele.** EVEA nõustub sellega, et sisuliselt on tegemist samalaadsete õiguslike ja faktiliste küsimustega, mille puhul tuleb hinnata töökeskkonna mõju töötaja tervisele, tööandja kohustuste täitmist, töötaja omavastutust ning põhjusliku seose olemasolu töökeskkonna ja tervisekahjustuse tekkimise vahel. See tekitab hoopis küsimuse tööst põhjustatud haigustega seotud tervisekahju hüvitamise nõuete menetlemise mõistlikkusest TVK-s.

Kutsehaiguste menetlemise üks keerukustest seisneb selles, et kutsehaigus ei pruugi olla tekkinud selle tööandja juures, kelle juures töötamise ajal kutsehaigus avastati. Sellisel juhul on vaja hinnata selle tööandja vastutust kutsehaiguse tekkimises, kelle vastu on suunatud töötaja nõue. Siin võivad vastutada tervisekahju tekkimise eest erinevad tööandjad ja vaja on tuvastada nende osa kahju hüvitamisel. Ka kujunevad kutsehaigused välja aastate jooksul ning tagantjärele on keeruline tuvastada varem kehtinud töötingimusi. Kuivõrd tööõnnetused juhtuvad tavapäraselt ühe tööandja juures ja need registreeritakse nimetatud tööandja juures töötamise ajal, siis nende menetlemine on mõnevõrra lihtsam.

Põhiseaduse kohaselt mõistab õigust ainult kohus. **Seadusega reguleeritud kohtumenetluse normid võimaldavad lahendada keerukaid kahju hüvitamise nõudeid ning kvalifitseeritud ja sõltumatud kohtunikud on pädevad selliseid vaidlusi lahendada.** Kohtumenetlus ei ole oma olemuselt kiire menetlus ja seetõttu sobib sellise keerukusega kahju hüvitamise vaidluste lahendamiseks. Õiguspärane ja õiglane kohtulahend on oluline nii tervisekahju kannatanud töötajale kui ka tööandjale. Seetõttu on oluline kõiki asjaolusid väga põhjalikult kaaluda, et jõuda nii sisuliselt kui ka juriidiliselt korrektse otsuse tegemiseni, millel võib olla vaidluse poolte jaoks väga pikaajaline mõju.

Töövaidluste lahendamine TVK-s peab olema kiire ja lihtne. Mida rohkem aga tuuakse kohtuvälisesse töövaidluste lahendamisse vaidlusi, mis tihti on seotud erinevate tõendite väljanõudmise ja hindamisega, seda enam väheneb TVK-de võimekus erinevaid töövaidlusi kiiresti lahendada. Menetlemise kiiruse säilitamiseks oleks vaja võtta tööle uusi vaidluskomisjonide esimehi, samas kui keeruliste tsiviilvaidluste lahendamise oskuse ja kogemusega kohtunikud on kohtusüsteemis olemas.

Töölepingu alusel töötamisel juhtunud tööõnnetuste ja tekkinud kutsehaigustega seotud tervisekahju hüvitamise nõuete puhul kohaldatakse deliktiõigust, sest tööandja vastavad kohustused tulenevad õigusaktidest. Sellised kohustused võivad tulla ka töölepingust. Siis on tegemist lepingulise kohustuse rikkumisest tuleneva kahju hüvitamisega, aga võlaõigusseaduse järgi vastutab lepingulise kohustuse rikkumise tulemusena isiku surma põhjustamise või talle kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamise korral kahju tekitaja selle eest ka kahju õigusvastase tekitamise peatükis sätestatud alustel. **Seega peab teisele isikule õigusvastaselt kahju tekitanud isik kahju hüvitama, kui ta on kahju tekitamises süüdi või vastutab kahju tekitamise eest vastavalt seadusele.** Aga lisaks õigusvastasele teole ja süüle on vaja tuvastada põhjuslik seos õigusvastase teo ja tekkinud kahju vahel. TVK-d ei ole loodud selliste faktiliste ja juriidiliste asjaolude tuvastamiseks ning hindamiseks.

Samuti ei piisa tööandja tegevuse õigusvastaseks lugemiseks üldistest etteheidetest, et töötingimused olid tervist kahjustavad ja põhjustasid töötajale tööõnnetuse või kutsehaiguse. Kui panna tööandjale vastutus tervislike töötingimuste tagamata jätmise eest, peab täpselt tuvastama, milles seisnes vastuolu kehtestatud nõuetega. Kui aga töötaja on ise süüdi oma tervise kahjustamises enda hooletu tegevuse tõttu töökeskkonnas, siis see omab tähtsust üksnes kahjuhüvitise suuruse määramisel.

EVEA hinnangul ei ole põhjendatud ega otstarbekas laiendada TVK pädevust tööõnnetuste ja kutsehaiguste tagajärjel tekkinud tervisekahjustusega seotud vaidluste lahendamisele, samuti ei peaks TVK menetlema tööst põhjustatud haigustega seotud tervisekahju hüvitamise nõudeid. Kaaluda tuleks ka tööst põhjustatud haigustega seotud tervisekahju hüvitamise nõuete lahendamise andmist ainult kohtute pädevusse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Leho Verk

EVEA tegevjuht